

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

Základní škola, Liberec, Barvířská 38

Barvířská 38, 460 01 Liberec

Identifikátor školy: 600 080 307

Termín konání orientační inspekce: 19. - 22. března 2001

Čj.	083 101/01-5100
Signatura	oh4cu135

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem základní školy je Město Liberec se sídlem na náměstí Dr. E. Beneše 1/1 v Liberci. Škola sdružuje základní školu (kapacita 350 žáků), školní družinu (kapacita 80 žáků) a školní jídelnu (kapacita 600 jídel). Má právní subjektivitu od 1. září 1997. Podle zřizovací listiny je vedena jako příspěvková organizace a statutárním orgánem je ředitel školy. Škola může v povoleném rozsahu provozovat vedlejší hospodářskou činnost (např. pronájem nebytových prostor, zápůjčka nebo nájem školských a dalších potřeb nebo prodej jídel třetím osobám).

Hlavní objekt školy (z roku 1959) s přístavbami školní družiny (1982), jídelny a velké tělocvičny (1976) se nachází ve staré zástavbě v centru města. Budova školy je dvoupodlažní, cihlová, celkem v udržovaném stavu, nese však stopy svého vzniku. Společné školní prostory jsou vyzdobeny žákovskými výtvarnými pracemi. Celková výtvarná koncepce školy však není zřejmá. Škola má pět odborných učeben, jednu laboratoř a žákovskou knihovnu. Žádná specializovaná učebna není totožná s kmenovými třídami. V areálu školy je školní pozemek, malé sportovní hřiště s asfaltovou plochou a ještě v tomto školním roce má zde začít výstavba víceúčelového hřiště. Vzhledem ke sportovnímu zaměření školy by se výrazně zlepšily materiální podmínky výuky tělesné výchovy, ale i rozšířila se možnost sportovního vyžití dětské populace v centru města.

Do školy dochází 364 žáci, kteří jsou vyučováni v sedmnácti třídách. První i druhý stupeň školy je umístěn v hlavní budově školy. Výchova mimo vyučování je zabezpečena provozem školní družiny, školního klubu a nabídkou zájmových kroužků.

Žáci prvního až devátého ročníku jsou vyučováni podle vzdělávacího programu Základní škola čj.: 16 847/96-2, paralelní třídy šestého, osmého a devátého ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy čj.: 29 738/96-22-50 se zaměřením na kopanou.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

I. stupeň

Společenskovědní předměty - český jazyk, anglický jazyk, vlastivěda

Hodnocení výuky společenskovědních předmětů vychází z devíti hospitací (český jazyk šest hodin, anglický jedna hodina a vlastivěda dvě hodiny). Zhlédnutá výuka českého jazyka a vlastivědy na prvním stupni je vyučována s odbornou a pedagogickou způsobilostí, anglický jazyk pouze s odbornou způsobilostí.

Ve sledovaných předmětech byl konstatován soulad časové dotace s učebním plánem. Obsah učiva odpovídal předloženým tematickým plánům. Příprava vyučujících byla zřejmá, sledovala návaznost učiva. Vyučující z velké části informovali žáky o výukových cílech ústně, popřípadě graficky na tabuli. Ty byly přiměřené aktuálnímu stavu tříd.

Sledované hodiny prvního stupně probíhaly v kmenových třídách, vyzdobených převážně výtvarnými pracemi žáků. Výuka cizího jazyka se konala v odborné učebně s atypickým uspořádáním lavic. Estetická úroveň tříd byla rozdílná. Koberce k relaxačním chvilčkám nebyly v řadě kmenových tříd svou opotřebovaností pro žáky zcela bezpečné, v některých třídách scházely. Třídy jsou vybaveny starým nábytkem. Při častém vstávání žáků během výuky absence gumových krytů na koncích židlí narušovala její psychohygienu. Ostatní psychohygienické podmínky byly vcelku dobré - dostatek světla, průběžné větrání, pitný režim, možnost volného odchodu na WC.

Žáci téměř v každé hodině pracovali s učebnicemi, využívali pracovní listy a sešity. Názornost výuky zvyšovaly připravené tabule, nástěnné gramatické přehledy i zeměpisná mapa. Vyučující měli připravené kartičky se slovy, využívali odbornou literaturu, doplňkovou četbu a obrazový materiál. Didaktická technika byla použita pouze v jedné z hospitovaných hodin. Namátkovou prohlídkou sešitů žáků byla zjištěna jejich kontrola vyučujícími. Žakovské knížky i Deníčky (první a druhá třída) vykazují klasifikaci i hodnocení žáků v dostatečné míře, zapisované známky jsou někde půlené, v anglickém jazyce i u kontrolních prací.

Struktura hodin i použité metody byly tradiční, zažité, umožnily žákům plnění stanovených úkolů. Ve většině hodin dbali vyučující na střídání činností a pohyb žáků v prostoru. V několika hospitovaných hodinách pracovaly učitelky s jedním nebo více žáky diferencovaně. Jejich poruchy učení i chování individuální přístup vyžadovaly. Některé učitelky měly pro tyto žáky vytvořen individuální plán. Žáci byli ve většině sledovaných hodin vedeni k aplikaci učiva pomocí názoru. Práce ve skupinách výuku dynamizovala, při výuce cizího jazyka nejasné organizační pokyny snižovaly její efektivnost. Procvičování a upevňování učiva mělo podobu frontální i písemnou, na metodu řízeného rozhovoru žáci reagovali spontánní aktivitou. Vyučující ne vždy důsledně objasňovali příčinné souvislosti jevů. Některé sledované hodiny nebyly uzavřeny, shrnutí učiva zasahovalo do přestávky.

Účinná vstupní i průběžná motivace ve většině hodin žáky aktivizovala. Vyučující v případě potřeby poskytovali žákům další vysvětlení a pomoc. Prověřování znalostí a dovedností mělo charakter zpětné vazby pro žáky i učitele. Ve všech sledovaných hodinách byla snaha žáků pozitivně posilována.

Dohodnutá pravidla jednání jsou známá a akceptována. Komunikace je založena na dobré znalosti žáků. V mnoha zhlédnutých hodinách bylo získávání komunikativních dovedností posilováno změnou forem a metod výuky. Některé negativní jevy v chování žáků byly řešeny bez podrážděnosti, s tolerancí a nadhledem. Verbální i neverbální projevy vyučujících odpovídaly aktuální situaci. Výuka cizího jazyka byla vedena převážně v tomto jazyce s českými glosami, hlasově méně výrazný projev učitelky snižoval pozornost žáků v průběhu výuky. Vyučující se vyjadřovali spisovně, srozumitelně, v některých případech přeceňovali u žáků znalost obsahu slov. Výrazné používání kombinace hovorových, nespisovných a cizích výrazů jedním z vyučujících znesnadňovalo jeho komunikaci se žáky.

Výuku společenských věd hodnotí ČŠI celkově jako velmi dobrou.

Hodnocení kvality vzdělávání na prvním stupni

Materiální podmínky tříd prvního stupně jsou vcelku dobré, starší vybavení (školní nábytek, koberce) narušují v určitém směru psychohygienu ve výuce. Organizace výuky byla převážně účelná, zažité metody a formy práce byly vhodně obměňovány. Vyučující diferencovaně pracují se žáky se specifickými poruchami učení i chování. Použitá motivace byla účinná, způsoby hodnocení byly zaměřeny pozitivně ke zlepšování výsledků. Úroveň a schopnost spolupráce a komunikace mezi žáky se odlišovala především v závislosti na jejich věku. Vyučující se pozitivně podíleli na přátelském a tolerantním prostředí ve třídách.

ČŠI hodnotí výuku na prvním stupni jako velmi dobrou.

II. stupeň

Společenskovědní předměty - český jazyk, dějepis

Hodnocení kvality výuky společenskovědních předmětů vychází z devíti hospitací (v českém jazyce pět hodin, v dějepisu čtyři hodiny), jak u vyučujících s odbornou a pedagogickou způsobilostí, tak bez ní, což nijak neovlivnilo kvalitu výuky.

Výuka probíhá v souladu s učebním plánem. Rozpracování učiva, jak bylo prezentováno v předloženém časovém a tematickém rozvržení učiva a jak bylo zjištěno kontrolou již probrané látky v třídních knihách a ověřeno v reálné výuce, odpovídá schváleným učebním osnovám. Pouze v loňském roce v předmětu dějepis v devátých ročnících nebyl zcela probrán tematický celek Československo a svět ve 2. polovině 20. století. V letošním roce je tomuto tematickému celku věnován větší časový prostor.

Hodiny probíhaly v kmenových učebnách, vybavených novým nebo renovovaným školním nábytkem, k příjemnému pracovnímu prostředí přispívá i vkusná a udržovaná výzdoba.

Žáci využívali odpovídající učebnice, jejich fond je dostatečný a průběžně je doplňován a inovován s cílem vytvářet na sebe navazující jednotné řady. V hodinách velmi často učitelé i žáci pracovali s doplňujícími a rozšiřujícími materiály, ať již přímo s odbornou literaturou nebo nakopírovanými přehledy. V dějepise, pokud to bylo příhodné, se pracovalo s mapou, v českém jazyce se vždy vycházelo z jazykového (literárního) materiálu.

Takřka všechny sledované hodiny byly dobře připravené, vyváženě strukturované, s plynulými přechody a logicky na sebe navazujícími jednotlivými částmi. Výukový čas byl efektivně využit a to i v úvodních částech vyhrazených individuálnímu zkoušení, kdy byla vždy ostatním žákům zadána samostatná práce, na níž bylo v další části navázáno. Ve všech hodinách učitelé plánovali závěrečné opakování a shrnutí, někdy s dostatečnou časovou rezervou umožňující opravdové upevnění učiva, někdy šlo jen o několikavěté, spíše formální zopakování toho, co bylo obsahem hodiny, neboť již zvonilo. Přestože všechny hodiny měly obdobnou a opakující se stavbu, vycházející z frontálním pojetí výuky, v němž převažoval projev učitele, zařazování prvků samostatné nebo skupinové práce, příkladů a ukázek jim dodalo oživení a zajímavosti. Při prezentaci konkrétní látky učitelé vhodně připomínali mezipředmětové souvislosti a zařazení do rámce širšího tematického celku. Použité metody výuky (např. náročnost a podíl výkladových částí hodiny a samostatné práce žáků), kladené nároky i způsob motivace a hodnocení odpovídaly věku žáků. Učivo bylo prezentováno věcně správně. K podpoře názornosti výuky učitelé vhodně a často používali k záznamu tabule, zápisy byly přehledné, jasné a strukturované.

Všichni učitelé byli trpěliví, k žákům se chovali přívětivě a mile. Ve třídách panovala pohoda, žáci pracovali v klidném prostředí, respektovali dohodnutá pravidla pro práci a komunikaci. Výrazně komunikativnější a živější byly sportovní třídy, ve kterých jsou jen chlapci. V podkladech pro klasifikaci i žákovských knížkách bylo zaznamenáno dostatek známek z písemného i ústního prověřování. Rezervy jsou u některých vyučujících ve výraznějším respektování individuálních vzdělávacích potřeb žáků, jak u žáků s pomalejším tempem práce, tak u žáků nadaných. Rovněž v širším uplatnění průběžné motivace a průběžného motivačního hodnocení žáků.

Výuka společenskovědních předmětů byla na velmi dobré úrovni.

Anglický jazyk

Výuka anglického jazyka byla sledována ve dvou hodinách u dvou začínajících vyučujících s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Časová dotace je v souladu s učebním plánem, zpracované tematické plány naplňují schválené učební osnovy. Na prvním i druhém stupni je výuka cizích jazyků dělena v jedné hodině. Obě vyučující navazovaly na předcházející učivo, výukové cíle byly přiměřené aktuálnímu stavu tříd. Plánovaný program byl jasně zformulován pouze v jedné ze sledovaných hodin.

Jedna hospitovaná hodina probíhala v jazykové učebně, druhá v kmenové třídě, obě s průměrným vybavením i estetickou podnětností. V odborné učebně je k dispozici závěsná gramatická mapa, chybí adekvátní mapa Anglie, didaktická technika nebyla použita. Využívání dalších zdrojů informací nebylo zaznamenáno. Učitelky připravují namnožené testy, žáci pracovali s učebnicemi, pracovními sešity a slovníčky, kam si zaznamenávali novou slovní zásobu. Sešity jsou vyučujícími pečlivě kontrolovány a opravovány. Sledované hodiny byly řízeny převážně s jasnými pokyny. Při tradičním členění hodiny scházela závěrečná část bez ověření a zhodnocení výsledků zadaných úkolů. Byl však využit i alternativní způsob výuky a pomocí názoru byli žáci aktivizováni. Opakování učiva bylo vedeno převážně řízeným rozhovorem, většinou v anglickém jazyce s českými glosami. Věcná a odborná správnost výuky přispívala k účelnému využití vyučovacího času.

Žáci byli motivováni v průběhu sledovaných hodin, byla uplatňována zpětná vazba s analýzou chyb. Využívání mezipředmětových vztahů učitelky opomíjely. Učivo aktualizovaly při práci ve skupinách, poskytovaly žákům pomoc a chválily jejich úspěch. Komunikativní dovednosti byly rozvíjeny na základě zvolených forem a metod výuky. Klidný a věcný přístup vyučujících k žákům umožňoval akceptovat dohodnutá pravidla, k nežádoucím projevům chování docházelo jen ojediněle. Verbální projevy učitelek byly jasné a srozumitelné.

ČŠI hodnotí výuku anglického jazyka jako velmi dobrou.

Matematika

Matematiku vyučují učitelé s požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilostí. Mají vypracované časově tematické plány pro jednotlivé ročníky, které na sebe navazují a plní požadavky schválených osnov daného vzdělávacího programu. Vyučuje se v kmenových třídách, názorné pomůcky si učitelé do tříd přinášejí. Využití výpočetní techniky a prostředků audiovizuální techniky pro výuku matematiky nebylo při hospitovaných hodinách pozorováno.

Sledované hodiny byly připravené, postupy výkladu i opakování byly promyšlené. Probírané učivo má přiměřenou náročnost, ne vždy však bylo dostatečně využito motivačního aspektu názoru a zjednodušených postupů pro řešení a procvičování typových úloh. Učebnic bylo využíváno spíše jako sbírky úloh. Úkoly pro samostatnou práci byly zadávány diferencovaně podle schopností jednotlivých žáků. Žáci dostali dostatečný prostor k procvičování učiva a aktivnímu logickému vyvozování nové látky. Osobnost žáků byla respektována. Žáci akceptovali dohodnutá pravidla. Verbální komunikace učitelů byla na dobré úrovni.

ČŠI hodnotí celkově kvalitu vzdělávání v matematice jako velmi dobrou.

Přírodovědné předměty - fyzika, chemie, přírodopis

Přírodovědným předmětům vyučují učitelé s požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilostí. Pro výuku chemie a přírodopisu se využívají dobře vybavené odborné učebny. Některé hodiny fyziky se učí v učebně chemie. Časová dotace učebního plánu i probírané učivo v hospitovaných hodinách odpovídalo požadavkům daného vzdělávacího programu.

Zkušené učitelky chemie a přírodopisu měly hodiny příkladně připravené, metodicky a didakticky je správně organizovaly. Zařadily účinné opakování dříve probírané látky. Při výkladu i upevňování učiva používaly ve velké míře názorných pomůcek (modely, přírodniny, chemikálie, obrazy, obrázky v učebnicích). Žáci respektovali jejich vysoké nároky na zvládnutí látky, byli pozorní bez jakýchkoli projevů nekázně.

Méně zdařilé byly hodiny fyziky. Ne vždy se učiteli dařilo formulovat dostatečně srozumitelné požadavky na žáky a probíranou látku předkládat přiměřeným způsobem tak, aby odpovídala možnostem jejich chápání. To podstatně ovlivňovalo efektivitu vyučování s důsledkem negativních projevů v chování žáků.

Vzdělávání ve sledované oblasti hodnotí ČŠI jako velmi dobré, rezervy byly ve výuce fyziky.

Tělesná výchova

Pro tělesnou výchovu má škola prostornou, dobře vybavenou sportovní halu, další menší tělocvičnu a asfaltové školní hřiště. Pro trénink hráčů kopané, kteří jsou zařazeni ve sportovních třídách, jsou k dispozici i sportoviště tělovýchovného oddílu Slovanu Liberec. Tělesné výchově na prvním stupni vyučují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí, v páté třídě vede trénink kopané zkušený trenér. Na druhém stupni učí chlapce ve sportovních třídách kvalifikovaní učitelé a trenéři, děvčata vedou učitelky bez odborné způsobilosti.

Časová dotace předmětu odpovídá učebnímu plánu, učivo je členěno v souladu se schválenými učebními osnovami. Šatny a sociální zařízení u velké tělocvičny, kde se již žáci shromažďovali před první vyučovací hodinou, nebyly po odpoledním provozu předcházejícího dne ještě uklizené a hygienicky zabezpečené.

Fyzicky náročná tréninková práce se žáky sportovních tříd je dobře organizovaná, žáci jsou maximálně zapojováni ke zvyšování fyzické zdatnosti. Učitelé vedou dokumentaci o jejich fyzickém potenciálu a snaží se u hráčů kopané pěstovat i kvalitní osobnostní vlastnosti. Při hospitacích v tréninkových hodinách využívali vyučující svého osobního příkladu a účastnili se aktivně tréninkového procesu se žáky.

Sledovaná hodina tělesné výchovy kázeňsky problémové skupiny chlapců osmých a devátých ročníků nebyla dobře připravena a organizována. Její náplň nebyla strukturovaná, pouze jednostranně zaměřená. Neochota žáků plnit pokyny učitele byla často trestána zařazováním tělesných cvičení, které svou povahou nepřispěly k atmosféře radostného a účinného zapojení žáků do vyučovací jednotky. Učitel nevyužil svého osobního příkladu fyzicky i morálně zdatného sportovce a situaci v hospitované hodině výchovně nezvládal. Průběh výuky měl zásadní nedostatky, které ohrožovaly výchovně vzdělávací proces.

Na základě uskutečněných hospitací hodnotí ČŠI kvalitu výuky tělesné výchovy celkově jako průměrnou.

Hodnocení kvality vzdělávání na druhém stupni

Materiální zabezpečení výuky je vcelku dobré. Kvalitní vnější a vnitřní sportoviště vytváří vhodné podmínky pro sportovní zaměření školy. Organizace a metody výuky vychází z tradičního frontálního pojetí vyučování. Přes dílčí pozitiva jako využívání mezipředmětových vztahů ve většině sledovaných hodin i používání vhodných pomůcek, pomocných a doplňkových materiálů je výuka zaměřena na průměrného žáka. Hodiny byly promyšlené, části na sebe navazovaly, vyučovací čas byl efektivně využit, zpravidla však nebyl vytvořen prostor na závěrečné shrnutí a opakování. Rezervy jsou v průběžném motivování žáků a konkrétnějším hodnocení jejich výkonů. Úroveň schopností žáků spolupracovat a komunikovat se projevovала především v závislosti na zvolených metodách a formách výuky. Vyučující se pozitivně podíleli na přátelském prostředí ve třídách, ne vždy při výuce tělesné výchovy.

Celkově je hodnocena výuka sledovaných předmětů na druhém stupni jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy má zpracovaný plán práce školy na školní rok 2000/2001, který vychází ze závěrů hodnocení činnosti školy v loňské výroční zprávě. Koncepční záměry ke zkvalitnění výchovně vzdělávací práce školy (personální zajištění, další počítače pro vyučování, vybavení učebními pomůckami a učebnicemi) i výchovy kvalitních hráčů kopané pro oddíl Slovanu Liberec a podporou materiálního zázemí pro tento sport (nábor zájemců o rozšířené vyučování tělesné výchovy se zaměřením na kopanou, vybudování nového školního hřiště) jsou reálné a postupně se daří je uskutečňovat.

Roční plán práce byl projednán v pedagogické radě školy a je konkretizován v měsíčních plánech, se kterými jsou všichni pracovníci školy včas a úplně seznamováni. Rozšířená výuka tělesné výchovy se zaměřením na kopanou je realizována ve třídách VI.B, VIII.B a IX.B (pět hodin tělesné výchovy). Ve třídách V.B a VII.A jsou zařazeny tři hodiny povinné tělesné výchovy, další dvě hodiny formou sportovního kroužku (pátá třída) a volitelného předmětu (sedmá třída). Velké tréninkové možnosti dává těmto žákům školy fotbalový oddíl Slovanu Liberec. Pro žáky, kteří nejsou zaměřeni právě na kopanou, jsou nabídky tělovýchovného využití poměrně malé.

Jedním z bezprostředních záměrů vedení školy je rozšiřování mimoškolních aktivit žáků. Celkově je výuka i výchova obohacována pro všechny žáky školy zájmovými kroužky a nepovinnými předměty (angličtina pro nejmenší, kroužek angličtiny, fyziky a informatiky, výtvarný kroužek a pohybové hry). Zařazením volitelných předmětů formou seminářů z českého jazyka a matematiky je posilována příprava žáků k přijímacím zkouškám do středních škol. Ve škole nejsou ustaveny předmětové komise. Vedení školy využívá podnětů sdružení rodičů SRPDŠ ke zlepšování pracovního prostředí pro žáky a jeho pomoci při zajišťování sportovních a kulturních akcí školy. Vyučující zpracovávají tematické plány s časovým rozvržením učiva. Do plánů odpovídajících předmětů není začleněna tematika ochrany člověka za mimořádných situací.

Škola nevykazuje žádné integrované žáky. V důsledku vysokého počtu žáků se specifickými poruchami učení i chování dle evidence výchovného poradce škola spolupracuje s řadou

příslušných institucí. Individuální plány pro některé žáky jsou nutností.

Oblast plánování v této sportovně zaměřené škole má průměrnou úroveň.

Organizování

Organizační zajištění chodu školy vychází z Pracovního plánu školy na daný školní rok, který vymezuje konkrétní odpovědnost pedagogických pracovníků a odkazuje na další vnitřní normy. Písemně stanovené vnitřní normy obsahují v některých bodech údaje a ustanovení, která již neodpovídají realitě a vyžadují aktualizaci. Rozdělení kompetencí mezi členy vedení školy je stanoveno ústně. Písemně jsou stanoveny pracovní náplně pedagogických a provozních pracovníků. Porady vedení se uskutečňují podle potřeby.

Poradním orgánem je pedagogická rada, metodické orgány jsou částečně zastoupeny garanty pro jednotlivé skupiny předmětů.

Informace pro pracovníky školy jsou předávány v písemné podobě a jsou zveřejňovány na určených místech ve sborovně. Informace pro žáky jsou zveřejňovány na nástěnkách a sdělovány třídními učiteli. Vnější informační systém se opírá o průběžná sdělení zákonným zástupcům pomocí notýsků nebo žákovských knížek a o pravidelné konání třídních schůzek. O výrazných změnách v prospěchu a chování žáků jsou rodiče informováni písemně, z jednání jsou pořizovány zápisy. Informační systém je vzhledem k velikosti školy a jejímu vnitřnímu organizačnímu uspořádání funkční.

Činnost školy, zvláště sportovní výsledky jsou širší veřejnosti prezentovány v regionálním tisku a televizi. Podle stanovených kritérií (prospěch, chování, sportovní reprezentace školy) jsou uvnitř školy každoročně vyhlašováni nejlepší žáci.

Začátek vyučování, stanovené maximální počty vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících v jednom sledu a v jednom dni i délka vyučovacích hodin odpovídají vyhlášce MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, v platném znění.

Kontrolovaná povinná dokumentace podle § 38a odst. 1 zákona 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol, v platném znění, je vedena ve stanoveném rozsahu a na předepsaných tiskopisech. Dílčím nedostatkem bylo provedení opravných zkoušek ve školním roce 1999/2000, kdy žák vykonal v rozporu s vyhláškou dvě opravné zkoušky v jednom dni, rovněž v katalogových listech žáků, kteří konali opravné zkoušky, nebyla ve všech případech tato skutečnost dodatečně zaznamenána. Ve vyplňování třídní dokumentace a pololetních zápisech do katalogových listů žáků se vyskytly formální nedostatky.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 postihuje všechny oblasti činnosti a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi.

Organizování je na velmi dobré úrovni, rezervy jsou v důsledném dodržování obecně závazných právních předpisů.

Vedení a motivování pracovníků

V oblasti vedení a motivování pracovníků jedná ředitel a vzniklé problémy společně řeší se zaměstnanci na pedagogických a provozních poradách v demokratickém duchu s ohledem na individualitu jednotlivců. Snaží se dosáhnout sdílné a tvůrčí atmosféry ve škole založené na sportovním principu fair play.

Oceňuje dobrovolnost a iniciativu pedagogů v přístupu k práci nejen morálně, ale i finančním ohodnocením formou osobních příplatků, které jsou přehodnocovány dvakrát ročně. Má

stanovena písemně kritéria hodnocení pedagogických pracovníků, která jsou součástí přiznání osobního příplatku a učitelé jsou s nimi takto seznámeni. Mimořádné odměny jsou udělovány za konkrétní práci navíc s ohledem na finanční možnosti školy.

Přestože minulý školní rok školu opustili tři mladí učitelé, podařilo se vedení školy získat tři absolventy pedagogické fakulty. Vzhledem k absenci předmětových komisí začínající a nekvalifikované učitele metodicky vede ředitel školy a jeho zástupkyně. Výuka je také zajišťována sice zkušenými pedagogy, ale v důchodovém věku. Problémem zůstává najít náhradu za učitele odcházející do důchodu. Některé předměty jsou vyučovány bez odborné a pedagogické způsobilosti (např. sportovní výchovu učí fotbalový trenér školy) nebo pouze s pedagogickou způsobilostí či pouze s odbornou způsobilostí.

Na prvním stupni se jedná o výuku devíti hodin bez odborné a pedagogické způsobilosti (tělesná výchova, německý jazyk) a sedmácti hodin pouze s odbornou způsobilostí (anglický jazyk, hudební a tělesná výchova).

Na druhém stupni je vyučováno z celkového počtu 274 hodin 58 pouze s pedagogickou způsobilostí (český jazyk, německý jazyk, dějepis, občanská, rodinná, výtvarná a tělesná výchova, zeměpis, praktické činnosti) a 11 hodin bez odborné a pedagogické způsobilosti (informatika, tělesná a sportovní výchova).

Ředitel školy podporuje a finančně se podílí na dalším vzdělávání pedagogů. Nabídka seminářů a jazykových kurzů Pedagogického centra Liberec je využívána spíše mladšími učiteli. U některých vyučujících s kurzem dyslektické nápravy zůstává toto vzdělání nevyužito. Škola nakupuje k samostudiu pedagogů i obohacení učiva odbornou literaturu a odborné časopisy (např. Moderní vyučování, Školní sport), jsou doplňovány školní videotéka a výukové počítačové programy.

Oblast vedení a motivování pracovníků je hodnocena jako průměrná.

Kontrolní mechanismy

Systém vnitřní kontroly je vytvořen dělením kompetencí mezi ředitele školy a jeho zástupkyni. Plán kontrolní činnosti je zpracován písemně a časově rozvržen na celý školní rok. V plánu nejsou stanoveny kompetence vedoucích pracovníků za jednotlivé kontrolované úseky výchovně vzdělávací činnosti. Veškerou pedagogickou dokumentaci prvního a druhého stupně a žákovskou dokumentaci kontroluje zástupkyně ředitele školy a zajišťuje suplování za nepřítomné učitele bez písemného pověření. Společně s ředitelem dohlíží na práci třídních učitelů a zajišťují hospitační činnost. Plán hospitací nemá vedení školy písemně zpracován, orientačně se řídí ročním plánem kontrolní činnosti. Jednotlivé hospitace zaznamenávají na předtištěné hospitační záznamy s následným rozбором sledované vyučovací jednotky. Vyučující stvrzují svým podpisem závěry a uložené úkoly z hospitované hodiny. K výsledkům hospitační činnosti je přihlíženo v systému odměňování. Z kontroly hospitačních zápisů v třídních knihách ČŠI konstatuje nízkou frekvenci návštěv vedoucích pracovníků jak u jednotlivých pedagogů, zejména začínajících, tak i ve sledování třídních kolektivů.

Učitelé sestavují a zadávají vstupní a závěrečné prověrky učiva. Vedení školy kontroluje výsledky čtvrtletních písemných prací. Sledování úspěšnosti žáků v přijímání na další typy škol a zpětnou vazbu o jejich umístění má v kompetenci výchovná poradkyně.

Kontrolní mechanismy byly hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení kvality řízení

Rozsah plánování odpovídá zaměření, potřebám a velikosti školy. Způsob organizace je funkční. Vedení a motivování pracovníků vychází z dobrých vzájemných vztahů. Rezervy jsou v zajištění výchovně vzdělávací činnosti odborně a pedagogicky způsobilými učiteli. Kontrolní systém je vcelku účinný. Dílčí nedostatky byly zjištěny v reálné kontrolní činnosti vedení dokumentace o žácích a plánování výuky podle vzdělávacího programu. Problematika pomoci žákům se specifickými poruchami v učení a chování není ve svých výstupech důsledně řešena.

ČŠI hodnotí celkově kvalitu řízení jako průměrnou.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

V průběhu orientační inspekce nebylo zjištěno neúčelné a neefektivní vynakládání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Funkci výchovného poradce vykonává vyučující druhého stupně bez kvalifikačního studia teprve od počátku školního roku 2000/2001. Její předchůdkyně zastávala úkoly v oblasti výchovného poradenství v této škole deset let.

Současná výchovná poradkyně absolvovala kurz dyslektického asistenta a vedla na prvním stupni do konce prvního pololetí kroužek jazykové nápravy Dyscom. Využívala dyslektický výukový program a speciální materiály. Ve druhém pololetí činnost kroužku nepokračuje z důvodu nízké účasti žáků. Základní škola nevykazuje žádné integrované žáky. Výchovná poradkyně předložila seznam žáků školy se specifickými poruchami v učení a chování, který jich sumarizuje čtyřicet z prvního i druhého stupně, z toho reálně dvacet devět žáků by vyžadovalo speciální péči. Spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou je vcelku dobrá, v současné době aktuálně probíhá vyšetření několika žáků prvního stupně. Ve většině případů je však komplikováno postojem rodičů u žáků z málo podnětného sociálního prostředí. Některé třídní učitelky prvního stupně mají pro tyto žáky s poruchami učení sestavený vlastní individuální plán a pracují s nimi v rámci výuky diferenciovaně. Na prvním stupni absolvovaly dyslektický kurz další dvě vyučující. Na druhém stupni není v současnosti nabídka pomoci žákům v této oblasti řešena.

Výchovná poradkyně sleduje a organizuje oblast profesní orientace žáků. K informacím o volbě povolání připravuje schůzky s rodiči žáků devátých tříd. Žáci se mohou orientovat v této problematice prostřednictvím šesti panelů umístěných v prostorách chodby druhého stupně. Ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou škola pořádá profitesty žáků devátých tříd. Budoucí absolventi základní školy se zúčastnili besedy v úřadu práce, obdrželi katalog s nabídkou středních škol a učilišť v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou a uskutečnila se i tradiční schůzka rodičů se zástupci některých těchto škol. Žáci osmých a devátých tříd navštěvují pravidelně burzu škol Nisa schola. Den otevřených dveří probíhá ve škole jedenkrát ročně.

Konzultace výchovného poradce jsou vyvěšeny, v konkrétních případech jsou rodiče žáků zváni nebo informováni písemně, individuální schůzku si mohou domluvit telefonicky. Orientaci pro rodiče a další návštěvníky školy ztěžují zastaralé informační tabulky s označením místností, odborných pracoven a tříd, které již neopovídají realitě.

Kritéria hodnocení chování žáků byla schválena pedagogickou radou a jsou obsažena ve vnitřním řádu školy.

Protidrogovým koordinátorem byl ve škole ustanoven od ledna 2001 vyučující prvního stupně s metodickým školením primární prevence. Byl pověřen úkolem zpracovat minimální preventivní program k prevenci sociálně patologických jevů podle pokynu MŠMT zahrnující i minimální program protidrogové prevence. Plán je rozpracován v písemné podobě do kvartálních období od ledna do prosince 2001. Aktuálně je realizován ve škole schránkou důvěry, instalovanou u nástěnky s protidrogovou tematikou, kontakty s pracovníky krizového centra Locus, pořádáním volnočasových aktivit především sportovního charakteru a začleňováním aktuálních témat preventivního programu do výuky příslušných předmětů.

Na základě rozhovorů a seznámení se s materiály výchovného poradce a protidrogového koordinátora ČŠI hodnotí tuto oblast jako průměrnou. Jednotlivé složky výchovného poradenství působí víceméně samostatně, nesou stopy počáteční orientace v převzatých i nově zadávaných úkolech a v monitorování závažných problematických oblastí již dříve ne zcela důsledně řešených.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízeních čj.: 80/99 ze dne 1.1. 2000,
- zřizovací listina ze dne 1. 9. 1997 a její dodatky,
- schválené učební dokumenty: Základní škola a Základní škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy,
- metodický pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných situací do vzdělávacích programů čj.: 34 776/98-22,
- dokumentace ředitele školy: plán školy, plán kontrolní činnosti, učební plán na školní rok 2000/2001,
- nepovinné předměty a zájmové kroužky na školní rok 2000/2001,
- personální dokumentace pedagogických pracovníků, kritéria přiznávání osobních příplatků,
- hospitační záznamy vedení školy,
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy žáků,
- vybrané sešity a žákovské knížky školního roku 2000/2001,
- třídní knihy IX. A, IX. B školního roku 1999/2000,
- záznamy z pedagogických rad,
- školní řád, řád školy - povinnosti učitelů,
- organizační a provozní řád, rozvrh hodin,

- tematické plány učiva jednotlivých předmětů dle ročníků a učebního plánu,
- protokoly o komisionálních (opravných) zkouškách ve školním roce 1999/2000,
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 s přílohou,
- přehled žáků se specifickými poruchami a potížemi v učení na školní rok 2000/2001,
- Minimální preventivní program ZŠ Barvířská,
- kniha úrazů,
- hospitační záznamy ČŠI,
- inspekční zpráva čj.: 839/97.

ZÁVĚR

Pozitiva:

- Kvalitní podmínky pro sportovní zaměření školy,
- stabilizovaný učitelský sbor doplňovaný mladými pedagogy,
- respektování možností žáků se specifickými problémy učení a diferencovaný přístup k nim na prvním stupni,
- dobře organizovaná tréninková práce se žáky sportovních tříd.

Negativa:

- Převažující frontální způsob výuky na druhém stupni,
- nízká frekvence zařazování relaxačních chvil do výuky na prvním stupni,
- nízká frekvence využívání didaktické techniky v době inspekce,
- porušení plnění učebních osnov v předmětu dějepis v devátém ročníku minulého školního roku,
- porušení pravidel při komisionálních zkouškách ve školním roce 1999/2000,
- nezajištění výuky odborně a pedagogicky způsobilými učiteli v některých předmětech na prvním i druhém stupni,
- technické závady ve vybavení některých učeben narušující psychohygienu výuky (hlučnost židlí na prvním stupni),
- záznamy půlených známek v žákovských knížkách v některých předmětech,
- formální nedostatky v zápisech do katalogových listů,
- nepřiměřené zařazování tělesných cvičení k dodržování kázně žáků,
- překročení celkové kapacity školy.

Doporučení:

- Při plánování obsahu výuky důsledněji vycházet z pojetí a rozvržení učiva jak je uvedeno ve schváleném vzdělávacím programu školy,
- motivovat pedagogické pracovníky k využívání širší škály vyučovacích metod a postupů, nepreferovat ve výuce frontální způsob práce, dbát na rozvoj komunikativních dovedností žáků,
- promýšlet řešení kázeňských problémů vzájemnou akceptací učitel - žák,
- efektivně využívat didaktickou techniku ve výuce, dbát na relaxaci žáků prvního stupně,
- dodržovat pravidla při opravných zkouškách, odstranit formální nedostatky v pedagogické dokumentaci,
- více diferencovat výuku na druhém stupni a řešit pomoc žákům se specifickými poruchami učení,
- motivovat vyučující - absolventy dyslektického kurzu ke spolupráci s výchovným poradcem,
- maximálně využívat odbornost učitelů při obsazování předmětů,
- na úseku materiálního vybavení zajistit odstranění závad narušující výuku,
- zažádat o změnu kapacity do Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení.

Škole se daří naplňovat koncepci sportovního zaměření školy. Kvalitní jsou podmínky pro tělovýchovnou činnost. Dobrá je i nadále spolupráce s oddílem Slovanu Liberec a jeho materiální pomoc při zajišťování a realizaci aktivit sportovních tříd.

Ve většině hospitovaných hodin prokázali vyučující připravenost na výuku. Organizace hodin byla vcelku jasná a účelná. Na prvním stupni bylo přihlíženo k individuálním zvláštnostem žáků. Metody a formy práce byly převážně tradiční, snaha o jejich obměnu v některých předmětech byla zjevná. V interkomunikačních vztazích převažovala vstřícnost s pozitivním ovlivňováním vzájemných vztahů.

Celkový průběh vzdělávání je hodnocen jako velmi dobrý.

Plánování školy se sportovním zaměřením se daří uskutečňovat, problematika žáků se specifickými poruchami učení a chování není však důsledně řešena. Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy. Motivování a vedení pracovníků je komunikativní, rezervy jsou v zajišťování výuky pedagogy s odbornou a pedagogickou způsobilostí, nižším zájmu pedagogů o vzdělávací akce. Posun od minulé inspekční návštěvy, která se zaměřila na kontrolu řízení školy, nastal v písemném zpracování plánu kontrolních činností. Jeho účinnost je však omezena absencí stanovených kompetencí kontrolovaných úseků, a tak dochází k disproporcím v povinnostech kladených na vedoucí pracovníky školy.

Řízení školy je hodnoceno jako průměrné.

Celkově je škola hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Alexandra Hanwaldová	v. r.
Členové týmu	Ing. Zdeněk Rakušan	v. r.
Členové týmu	Mgr. Luděk Tesarčík	v. r.

V Jablonci nad Nisou dne 23. května 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. května 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Petr Myslivec	v. r.

Předmětem orientační inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jeví

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): OkÚ ref. školství	2001- 06 - 14	083 182/01-5100
Zřizovatel: Město Liberec	2001- 06 - 14	083 181/01-5100

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Nebyly podány.